

Oficiālā ziņojumā brīdināts, ka Apvienotā Karaliste ir "zaudējusi" pasaules klimata līderes statusu.

Autore: Rozija Frosta (Rosie Frost), Euronews Green

Valdības oficiālo padomdevēju ziņojumā kritizēts lēns progress un jaunu naftas un gāzes projektu apstiprināšana.

Saskaņā ar valdības oficiālo padomdevēju ziņojumu Apvienotā Karaliste ir "zaudējusi" savu pasaules klimata līdera statusu.

Klimata pārmaiņu komitejas (CCC) 28.jūnijā sagatavotajā progresa ziņojumā pausts, ka tagad pastāv nopietns risks, ka valsts nerasniegs daudzus savus mērķus klimata jomā.

Apvienotā Karaliste 2019. gadā noteica juridiski saistošus mērķus līdz 2050. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas līdz nullei. Tas nozīmē, ka pēc šī termiņa tā nedrīkst atmosfērā emitēt jaunas siltumnīcefekta gāzes. Taču ziņojumā konstatēts, ka "ilgstoša kavēšanās" politikas veidošanā un īstenošanā nozīmē, ka klimata mērķu sasniegšana kļūst "arvien grūtāka". CCC arī norādīja, ka Apvienotās Karalistes valdībā vērojams "steidzamības trūkums", un ministri izrāda "satraucošu vilcināšanos" uzņemt vadību klimata jautājumos.

Mērķi nav sasniegti gandrīz visās jomās

Saskaņā ar CCC ziņojumu siltumnīcefekta gāzu emisijas Apvienotajā Karalistē kopš 1990. gada ir samazinājušās par 46 %.

Papildus 2050. gada siltumnīcefekta gāzu mērķiem COP26 2021. gadā toreizējais premjerministrs Boriss Džonsons solīja līdz 2030. gadam samazināt emisijas par 68 %. Lai sasniegtu šo mērķi, valstij tagad būtu četrkārtīgi jāpalielina ikgadējais emisiju samazinājums no avotiem, kas nav elektroenerģijas nozare.

Pagājušā gada decembrī Apvienotā Karaliste arī apstiprināja savu pirmo reizi 30 gadu laikā izveidoto jauno ogļu raktuvi. Sagaidāms, ka tuvākajā laikā tiks dota zaļā gaisma arī jaunam naftas ieguves laukam pie Skotijas

krastiem, kas savas darbības laikā varētu saražot 300 miljonus barelu naftas.

CCC izteica arī vairākus citus brīdinājumus, tostarp par to, ka Apvienotā Karaliste nevar paplašināt nevienu no savām lidostām, neaizverot vai nesamazinot jau esošās lidostas.

No 2021. līdz 2022. gadam mājokļu skaits, kas saņem energoefektivitātes uzlabojumus, ir samazinājies vairāk nekā uz pusi. Arī transporta radītās emisijas ir saglabājušās augstas, un nav konkrēta plāna, kā dekarbonizēt tādas rūpniecības nozares kā tērauda ražošana.

Tika konstatēts, ka arī jauni vēja un saules enerģijas projekti, kā arī elektrotīkla modernizācija ir pārāk lēna, lai sasniegtu neto nulles emisiju mērķi. Ziņojumā norādīts, ka mērķi un galvenās iespējas nav sasniegtas vairākās klimata jomās.

Kā politiķi un padomdevēji ir reagējuši uz ziņojumu?

Aizejošais komitejas priekšsēdētājs lords Dēbens sacīja, ka Apvienotā Karaliste ir "zaudējusi vadošo lomu" klimata pārmaiņu jomā, kas tika veicināta COP26.

Nosaucot plānus par jaunu naftas un gāzes atradņu ierīkošanu Ziemeļjūrā par "pilnīgi nepieņemamiem", viņš piebilda, ka CCC ticība, ka valdība sasniegs savus emisiju samazināšanas mērķus, tagad ir vēl mazāka nekā pagājušajā gadā.

Reagējot uz kritiku par jauniem naftas un gāzes projektiem, enerģētikas drošības un "Net Zero" valsts ministrs Grehems Stjuarts žurnālistiem sacīja, ka tuvākajā nākotnē Apvienotā Karaliste joprojām būs atkarīga no fosilā kurināmā. "Nav pogas, kuru es varētu nospriest rīt, un, tā kā mēs vēl gadu desmitiem būsime atkarīgi no naftas un gāzes, pat tad, pārejot uz "neto nulli", ir loģiski, ka mums vajadzētu iegūt naftu un gāzi šajā valstī".

COP26 prezidents Alokš Šarma (Alok Sharma) sociālajā tīklā Twitter rakstīja, ka Apvienotās Karalistes izvirzītie klimata mērķi pirms ANO klimata samita 2021. gadā ir nodrošinājuši, ka valsts ir spējusi "pārliecināt citus būt ambiciozākiem".

Taču viņš piebilda, ka bez "divkāršotu centienu" īstenošanas jomā Apvienotā Karaliste var nerasniegt šos mērķus un riskēt zaudēt savu "grūti izcīnīto starptautisko reputāciju un ietekmi klimata jomā".

A.Šarma sacīja, ka viens no "ātrajiem panākumiem" būtu plānošanas noteikumu reforma, kas ļautu būvēt jaunas sauszemes vēja parkus, jo tie ir "lētākais pieejamais enerģijas veids".

Kas, pēc CCC domām, ir jādara?

Lai gan CCC ziņojumā atzīts, ka augošais elektrisko automobiļu pārdošanas apjoms un atjaunojamās enerģijas pieaugums vieš zināmas cerības, vēl ir daudz darāmā.

Saskaņā ar ziņojumu Apvienotajai Karalistei ir jāmudina iedzīvotāji veikt pārmaiņas, piemēram, uzstādīt siltumsūkņus, siltināt mājas, ēst mazāk gaļas vai mazāk lidot. Taču valdība joprojām paļaujas uz tehnoloģiskiem risinājumiem, kas vēl nav pārbaudīti plašā mērogā, nevis uz vienkāršākiem veidiem, kā veicināt izvēli, kas rada zemas oglekļa emisijas. Ziņojumā ieteikts stādīt vairāk koku un aizsargāt kūdrājus. Jāpaātrina progress arī citās jomās, piemēram, pārejā uz zaļo enerģiju un zema oglekļa satura apkures ieviešanā.

"Ir vajadzīga reālistiskāka pieeja," teikts ziņojumā. "Tas nevar gaidīt līdz nākamajām vispārējām vēlēšanām."